

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

«___» _____ 2016 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОДФС.01 ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 013 початкова освіта I-й освітній рівень (бакалаврський)

Київ 2016

Педагогіка: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 013 початкова освіта I-го освітнього рівня (бакалаврський)] / уклад. Г. І. Іванюк, О. А. Венгловська, В. І. Дем'яненко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Розробники:

Іванюк Ганна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Венгловська Олена Анатоліївна, канд. педагог. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від «07» вересня 2016 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 М. М. Машовець

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 10	013 початкова освіта I-й освітній рівень (бакалаврський)	Денна форма навчання
Модулів – 10		Нормативна
Змістових модулів – 10		Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 300 год.		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 1 семестр – 2 год.		Семестр:
		1-й, 60 год.
		Лекції 16 год.
	Семінарські 6 год.	
	Практичні 6 год.	
	Самостійна робота 28 год.	
	Модульний контроль 4 год.	
	Вид контролю ПМК	

2. Пояснювальна записка

Інтегрована навчальна дисципліна «Педагогіка» є дисципліною, що входить до обов'язкової частини (формування фахових компетентностей) навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 початкова освіта I-го освітнього рівня бакалаврський).

Відповідно до навчального плану на вивчення дисципліни відведено 10 кредитів (300 год.). На першому курсі, у першому семестрі студенти засвоюють два змістові модулі: «Історико-педагогічні студії західноєвропейської та української освіти» та «Основи педагогіки». На вивчення цих змістових модулів відведено 60 год., із них: 16 год. лекції, 6 год. – семінарські заняття, 6 год. практичні заняття, 4 год. – модульні контрольні роботи, 28 год. – самостійна робота студентів. Закінчується вивчення змістових модулів підсумковим модульним контролем.

Мета змістових модулів: засвоєння майбутніми вчителями початкової школи особливостей становлення та розвитку педагогічних систем, школи, педагогічної думки та практики задля творчого використання прогресивних ідей минулого у власній практичній діяльності та знань про закономірності, методологічні підходи, принципи до освіти та розвитку особистості; осмислення основних концепцій сучасної освіти.

Завдання змістових модулів:

- ознайомлення майбутніх вчителів початкової школи з досягненнями зарубіжної та вітчизняної педагогічної думки;
- засвоєння студентами процесу цілісної характеристики освіти, в основі якої знаходяться загальнолюдські цінності та досягнення цивілізації;
- формування дослідницької компетентності (пошук та відбір теоретичних джерел, аналіз, синтез, узагальнення історико-педагогічних явищ і феноменів);
- засвоєння студентами основних категорій педагогіки, галузей педагогіки та їх взаємозв'язків; сутності педагогічних законів, закономірностей та принципів навчання, виховання й розвитку особистості;
- розуміння особистості як найвищої цінності суспільства;
- формування розуміння студентами предмету, завдань та методології педагогіки, факторів розвитку особистості, організації педагогічного процесу;
- розвиток аналітичного педагогічного мислення студентів, формування вміння вивчати та пояснювати педагогічні явища та процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності, готовності до врахування їх у практиці;
- формування у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності вчителя початкової школи;
- стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- створення умов для формування професійної компетентності вчителя початкової школи.

У результаті вивчення змістових модулів навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- науковий апарат історико-педагогічної науки;
- періодизацію розвитку педагогічної думки;
- передумови та чинники, що визначали розвиток світової та вітчизняної педагогічної думки на різних історико-педагогічних етапах;
- взаємозв'язки між суспільними запитами на освіту та державним регулюванням розвитку різних типів шкіл в Україні та за її межами;
- сутнісні ознаки становлення та розвитку гуманістичних ідей у світовій та вітчизняній педагогічній думці;
- передовий педагогічний досвід діяльності педагогів-новаторів;
- системи роботи авторських зарубіжних та вітчизняних шкіл;
- ключові категорії педагогічної науки;
- стан сучасного розвитку педагогічної науки та її актуальні проблеми;
- об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки відповідно до потреб людини та суспільства;
- систему педагогічних наук та зв'язок педагогіки з іншими науками;
- педагогічні закони, закономірності та принципи, що відображають сутність педагогічної теорії і практики;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори, що впливають на її формування і розвиток;
- мету, ідеал виховання в українському суспільстві, завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості;
- особливості педагогічного процесу, його цілісність.

Зміст модулів спрямований на формування у майбутніх вчителів початкової школи **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту, до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати, до історико-педагогічної реконструкції, продуктивних ідей людиноцентричної педагогіки минулого, до усвідомлення ціннісно-значущої діяльності в соціальному середовищі), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних історико-педагогічних джерел із проблем розвитку різних педагогічних явищ та феноменів, інтерпретації, систематизації, аналізу), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосування її у професійній діяльності, аналізу, критичного осмислення, виокремлювати, узагальнювати, характеризувати передумови, чинники, суперечності розвитку педагогічної теорії та практики з дотриманням історичної реконструкції) та **професійної компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до аналізу, порівняння мети, завдань навчання і виховання учнів початкової школи (освіти), систематизації та узагальнення продуктивних педагогічних

ідеї та систем, виявлення продуктивних ідей педагогіки минулого, що можуть бути адаптовані в сучасний освітній процес ЗНЗ), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі організації педагогічної взаємодії), *дидактичної* (здатність та готовність до історичної реконструкції педагогічних ідей і продуктивного досвіду минулого, вивчення перспективного педагогічного досвіду та адаптації його до умов сучасної початкової школи, аналізу педагогічних явищ та процесів, пояснення їх сутності, аргументуючи власну точку зору з позиції науки, аналізу педагогічних ситуацій з погляду гуманістичної педагогіки, наукових підходів щодо вивчення розвитку особистості та особливостей становлення і розвитку системи освіти в Україні), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Становлення гуманістичних педагогічних ідей в педагогічній думці IX – XVI ст.

Чинники становлення педагогічної думки IX – XVI ст. Система середньовічних шкіл.

Виховання та навчання у східних слов'ян. Педагогічна думка Київської Русі. Традиційні засади виховання дітей в Київській Русі. Зміст і методика шкільного навчання і виховання в Київській Русі. Перекладна література та перші педагогічні пам'ятки Київської Русі.

Культура епохи європейського Відродження. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження.

Виникнення і роль братських шкіл. Створення козацької педагогіки, її сутність та особливості. Вплив зарубіжної та вітчизняної педагогічної думки окресленого періоду на розвиток педагогіки на інших історико-педагогічних етапах.

Дитиноцентричні підходи до виховання у педагогічній спадщині (Я.А. Коменського, Дж.Локка, Й.Г. Песталоцці).

Тема 2. Становлення модерної педагогічної думки (XIX ст. – 1905 р. європейське та українське педагогічне просвітництво)

Реформаторська педагогіка (педагогіка вільного виховання, педагогіка особистості, експериментальна педагогіка). Прагматична педагогіка Дж. Дьюї. Гуманістичні засади освіти і виховання. Рух нового виховання (М. Монтесорі, С. Френе). Ідея цілісного виховання Р. Штайнера. Значення реформаторської педагогіки для розвитку сучасної педагогіки.

Діяльність і антропологічна педагогіка К. Ушинського. Основні положення ідеї народності. Дидактика педагога. Реалізація ідей К. Ушинського у практиці сучасних загальноосвітніх навчальних закладах.

Основні концепції розвитку школи й педагогіки України в середині XIX – на початку XX ст. Педагогічні ідеї у творчості українських педагогів і просвітителів кінця XIX – початку XX століття (Б. Грінченко, І. Франко, М. Коцюбинський, Леся Українка, Т. Лубенець).

Вплив ідей педагогів кінця XIX – початку XX століття на розвиток сучасної гуманістичної, особистісно орієнтованої освіти.

Тема 3. Українська школа й педагогіка в роки українського державотворення (1917-1919)

Політика уряду Української Народної Республіки в галузі освіти. Ідея національної школи С.Ф. Русової. Педагогічні погляди й просвітницька діяльність перших міністрів освіти періоду 1917–1920 рр. (І. Стешенко, І. Огієнко, П. Холодний, М. Василенко).

Шкільна реформа як засіб створення єдиної національної школи в добу Центральної Ради. Реформаторські процеси у галузі шкільної освіти в період гетьманату П. Скоропадського. Шкільне реформування за часів Директорії як продовження освітньої політики Центральної Ради.

Суголосність стратегій, принципів розвитку освіти, педагогічних ідей періоду УНР із сучасними підходами до особистісно орієнтованої освіти.

Тема 4. Українська школа і педагогіка другої половини ХХ – початку ХХІ століття

Національна освіта в 20-ті роки ХХ століття. Уніфікація загальної освіти в 30-ті роки. Особливості становлення освіти у післявоєнний час (кінець 40-х – 50-ті роки). Розвиток освіти і педагогіки в 60-ті роки. Школа і педагогіка України в період Застою (70 – 80-ті роки ХХ століття).

Педагогічна діяльність А. Макаренка. Проблема сімейного виховання («Книга для батьків», «Лекції про виховання дітей»). Теоретико-практична спадщина В. Сухомлинського. В. Сухомлинський про формування гуманної особистості. Морально-трудова, естетична виховання школярів. Реалізація ідей педагогів ХХ століття у практиці роботи вчителів сучасних початкової школи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Тема 5. Предмет і завдання педагогіки

Педагогіка як наука. Виникнення і джерела розвитку педагогіки як науки. Об'єкт, предмет та основні категорії педагогіки. Функції і завдання педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Актуальні проблеми сучасної педагогіки.

Тема 6. Педагогічний процес

Суть педагогічного процесу. Рушійні сили педагогічного процесу. Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу. Організація педагогічного процесу. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу. Особливості педагогічного процесу в початковій школі.

Тема 7. Проблеми розвитку і формування особистості в сучасній педагогічній науці та практиці

Особистість як предмет дослідження психологічної і педагогічної наук. Основні фактори розвитку і формування особистості. Роль спадковості, середовища, виховання і діяльності в розвитку особистості. Закономірності та рушійні сили розвитку особистості. Акселерація і ретардація. Теорії розвитку особистості.

Тема 8. Методологія педагогіки і методи науково-педагогічного дослідження

Наукові дослідження, їх види. Методологія педагогіки і методи науково-педагогічних досліджень, загальні підходи до їх класифікації. Характеристика основних груп методів науково-педагогічного дослідження. Структура і логіка науково-педагогічного дослідження. Етапи виконання науково-педагогічного дослідження. Результати наукових досліджень, їх характеристика.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма						Заочна форма			
	усього	у тому числі					усього	у тому числі		
		лекція	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота	МКР		лекція	семінари	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1.										
Змістовий модуль I. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ РОЗВИТКУ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ										
Тема 1. Становлення гуманістичних педагогічних ідей в педагогічній думці IX – XVI ст.	6	2	-	-	4					
Тема 2. Становлення модерної педагогічної думки (XIX ст. – 1905 р. європейське та українське педагогічне просвітництво)	6	2	2	-	2					
Тема 3. Українська школа й педагогіка в роки українського державотворення (1917-1919)	8	2	-	2	4					
Тема 4. Українська школа і педагогіка другої половини XX – початку XXI століття	8	2	-	2	4					
Модульний контроль	2					2				
Разом за змістовим модулем 1	30	8	2	4	14	2				
Змістовий модуль II. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ										
Тема 5. Предмет і завдання педагогіки	8	2	2	-	4					
Тема 6. Педагогічний процес	5	2	-	-	3					
Тема 7. Проблеми розвитку і формування особистості в сучасній педагогічній науці та практиці	7	2	2	-	3					
Тема 8. Методологія педагогіки і методи науково-педагогічного дослідження	8	2	-	2	4					
Модульний контроль	2					2				
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	2	14	2				
Усього годин	60	16	6	6	28	4				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зародження та розвиток гуманістичних ідей у педагогіці ХХ століття	2
2.	Педагогіка як наука і мистецтво	2
3.	Вікові аспекти розвитку та виховання особистості	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дидактична система К.Д. Ушинського	2
2.	Теоретико-практична спадщина В.О. Сухомлинського	2
3.	Навчально-наукова робота студентів	2

7. Самостійна робота

Змістовий модуль І. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота є однією зі складових навчального процесу. При цьому студент набуває навичок самостійно оволодівати історико-педагогічними знаннями, досвідом в їх історичній перспективі; здійснювати аналіз, співставлення, порівняння певних педагогічних явищ в їх ретроспективі.

Метою самостійної роботи є формування пізнавальної активності студентів, формування у них компетенцій роботи з історико-педагогічними джерелами, поглиблення та розширення вже здобутих знань.

Щоб якісно виконати самостійну роботу необхідно: опрацювати рекомендовану літературу, варто занотувати власні міркування та узагальнення, що виникають у процесі роботи з теоретичними джерелами, обґрунтовуючи їх теоретичними положеннями.

За результатами самостійного опрацювання теоретичних джерел: **скласти довідник «Внесок українських педагогів у розвиток теорії та практики початкової освіти».**

Укладати довідник необхідно з дотриманням певної структури, яка включає такі складники як:

- титульна сторінка,
- вступ,
- зміст,
- персоналії педагогів,

– список використаної літератури.

Розкриваючи внесок педагога, дотримуйтесь такого алгоритму, ПП педагога, його фото, відомості про життєві віхи, сферу наукових інтересів, публікації, цікаві факти з життя педагога, крилаті вислови щодо навчання і виховання дітей.

Оцінка оформлення і виконання роботи здійснюється за критеріями:

1. Актуальність й значимість роботи – 5 балів.
2. Самостійність, закінченість – 5 балів.
3. Рівень творчості, оригінальність – 5 балів.
4. Логіка викладу матеріалу – 5 балів.
5. Презентація та захист роботи – 10 балів.

Форма подання результатів виконаної роботи: для виконання завдання доцільно використовувати програми Microsoft Office (Microsoft Word, Microsoft PowerPoint). Довідник може бути представлений у вигляді брошури, презентації, буклету, педагогічного календаря, тематичного випуску газет та ін.

Змістовий модуль II. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Підготувати есе на одну із запропонованих тем, дотримуючись вимог до даного виду робіт.

Орієнтовна тематика:

1. Педагогіка як наука та мистецтво.
2. Виникнення педагогіки як науки.
3. Особливості педагогічної науки на сучасному етапі.
4. Джерела розвитку педагогічної науки.
5. Роль народної педагогіки у формуванні духовності підрастаючого покоління.
6. Місце педагогіки в системі наук про людину.
7. Вплив політики й ідеології суспільства на характер виховання і розробку педагогічної теорії.
8. Значущість педагогічної науки у соціально-економічному розвитку українського суспільства.
9. Вплив діяльності учителя-вихователя на соціальний розвиток суспільства.
10. Вплив соціального середовища на розвиток особистості учня.
11. Роль спадковості й середовища у формуванні особистості.
12. Вплив особистості вчителя на становлення особистості учня.
13. Вплив негативних факторів середовища на розвиток особистості дитини.
14. Виховання як вирішальний фактор у розвитку і формуванні особистості людини.
15. Вплив діяльності особистості на її розвиток.
16. Народні уявлення про основні чинники формування особистості.
17. Зарубіжні теорії розвитку особистості.

18. Вплив умов життя міста (села) на становлення особистості.
19. Роль етнокультурного середовища у процесі соціалізації людини.
20. Врахування анатомо-фізіологічних особливостей та соціально-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку в навчально-виховному процесі.
21. Врахування вікових особливостей дітей у педагогічній діяльності.
22. Вікова періодизація розвитку особистості.
23. Врахування індивідуальних особливостей дітей молодшого шкільного віку в роботі вчителя.
24. Суспільно-економічні передумови необхідності всебічного і гармонійного розвитку особистості.
25. Всебічний і гармонійний розвиток особистості як основна мета сучасного виховання.
26. Особливості розвитку освіти в м. Києві (рідному місті чи селі).
27. Педагогічний процес як система.
28. Розвиток особистості в педагогічному процесі.
29. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу.
30. Стратегічні завдання реформування системи освіти в Україні.

Критерії оцінювання есе

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Висвітлення загального підходу до теми, формулювання завдання (питань, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження)	4 бали
2.	Структурування есе (вступ, основна частина, висновок)	4 бали
3.	Використання вагомих аргументів і фактів, які підтверджуватимуть головні ідеї	5 балів
4.	Використання афоризмів і цитат	3 бали
5.	Творчість, оригінальність, самостійність мислення	5 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення роботи (титульний аркуш, абзацне членування тексту, дотримання правил цитування, оформлення посилань, списку використаних джерел)	4 бали
7.	Захист есе	5 балів
Разом		30 балів

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, використання комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);
- практичні: вправи, метод проектів.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науковими джерелами, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальна дискусія, пізнавальна гра, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення значимості учіння, пред'явлення навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

9. Методи контролю

Метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод програмованого контролю, метод самоконтролю, модульні контрольні роботи.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Макс. кільк. балів	Сума	
Форми роботи	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II					
Лекції	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	8	100
	1	1	1	1	1	1	1	1		
Семінарські заняття	10+1			10+1		10+1		33		
Практичні заняття	10+1		10+1		10+1			33		
Самостійна робота	30				30			60		
МКР	25				25			50		
ВСЬОГО – 184 б. РК – 1,84										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів	

11. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: підручник / Л.В. Артемова. – К.: Либідь, 2006. – 424 с.*
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.П. Волкова – 2-ге видання, перероблене, доповнене. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альмаматер).*
3. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / Уклад. : О.О. Любар; За ред. В.Г. Кременя. – К. : Знання, 2005. – 767 с.*
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с. – (Навчально-методичний

комплекс з педагогіки).*

5. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник. / М.В. Левківський. – Вид. 3-є, доп. навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 190 с.*

6. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб / Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. [За ред. О.О. Любара]. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 450 с. – (Вища освіта ХХІ століття).*

7. Любар О.О. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. / О.О. Любар, М.Г. Стельмахович, Д.Е. Федоренко. – Київ: Знання, 2006. – 447 с.*

8. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.Є. Мойсеюк – 5-є вид., доповнене і переробл. – К.: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. – 656 с.*

9. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник / М.М. Фіцула – Видання 2-ге, виправлене, доповнене. – К.: Академвидав, 2006. – 560 с. (Альма-матер).*

Допоміжна:

1. Бондар А.Д. Розвиток суспільного виховання в Українській РСР (1917 – 1967) / А.Д. Бондар. – К.: КГУ. – 1968. – 227 с.□

2. Венгловська О.А. Педагогічне просвітництво Тимофія Лубенця (кінець ХІХ – перша третина ХХ століття) / О.А. Венгловська // Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання (2). с. 12-22□.

3. Джаман Т.В. Історія педагогіки України: навчальний посібник / Т.В. Джаман. – Новий Світ, 2000. – 223 с.□

4. Джурицкий А.Н. История зарубежной педагогики: Учебное пособие для студ. вузов, обучающихся по пед. спец. / А.Н. Джурицкий. – М.: ВЛАДОС, 1999. – 431 с.□

5. Зайченко І.В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.В. Зайченко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 624 с.*

6. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. / І.В. Зайченко. – К.: «Освіта України», «КНТ» 2008. – 528 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/626694/>

7. Іванюк Г.І. Педагогіка. Модуль «Основи педагогіки», «Теорія виховання»: навчальний посібник / Г.І. Іванюк, С.М. Мартиненко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2006. – 64 с.**

8. Косенко К.М. Основи загальної педагогіки: курс лекцій для студ. пед. спеціальностей вищих навч. закладів / К.М. Косенко. – К.: Повний світ, 2005. – 184 с. **

9. Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум /

□ Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського

▫ Електронний репозиторій Київського університету імені Бориса Грінченка

* Бібліотека Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

** Бібліотечний фонд кафедри педагогіки та психології

- А.І. Кузьмінський, Л.П. Вовк, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).*
- 10.Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник / С.П. Максимюк. – К.: Кондор, 2005. – 667 с. – Тема 3. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/626701/>
- 11.Мартиненко С.М. Загальна педагогіка: Навч. посіб. / С.М. Мартиненко, Л.Л. Хоружа К.: МАУП, 2003. – 176 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147696/>
- 12.Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – 2-ге вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700 с. – (навчально-методичний комплекс з педагогіки).**
- 13.Сбруєва А.А. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: Навчальний посібник. / А.А. Сбруєва, М.Ю. Рисіна. – Суми: СумДПУ, 2000. – 208 с. □
- 14.Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: навч. посіб. / Від упорядників, вступні нариси та упорядкув. З.Н. Борисової, В.У. Кузьменко; За заг. ред. З.Н. Борисової. – К.: Вища шк., 2004. С. 157 – 159.*
- 15.Хрестоматія з української класичної педагогіки: К.Ушинський, С. Русова, А. Макаренко, Г. Ващенко, В. Сухомлинський: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Уклад. В.П. Кравець, О.І. Мелешко. – К.: Грамота, 2008. – 768 с.*

Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка»

Разом: 60 год., з них лекційні заняття – 16 год., семінарські заняття – 6 год., практичні заняття – 6 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год., ПМК.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Історико-педагогічні студії розвитку західноєвропейської та української освіти				Основи педагогіки			
Кількість балів за модуль	92 бали				92 бали			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій (8 б.)	Становлення гуманістичних педагогічних ідей в педагогічній думці IX – XVI ст. (1 б.)	Становлення модерної педагогічної думки (XIX ст. – 1905 р. європейське та укр. пед. просвітництво) (1 б.)	Українська школа й педагогіка в роки українського державотворення (1917-1919) (1 б.)	Українська школа і педагогіка другої половини XX – початку XXI століття (1 б.)	Предмет і завдання педагогіки (1 б.)	Педагогічний процес (1 б.)	Проблеми розвитку і формування особистості в сучасній педагогічній науці та практиці (1 б.)	Методологія педагогіки і методи науково-педагогічного дослідження (1 б.)
Теми семінарських занять (для підрахунку 23 б.)	Зародження та розвиток гуманістичних ідей у педагогіці XX століття (10 + 1 б.)				Педагогіка як наука і мистецтво (10 + 1 б.)		Вікові аспекти розвитку та виховання особистості (10 + 1 б.)	
Теми семінарських занять (33 б.)	Педагогічна система виховання Йоганна Генріха Песталоцці (10 + 1 б.)		Дидактична система К.Д. Ушинського (10 + 1 б.)		Навчально-наукова робота студентів (10 + 1 б.)			
Самостійна робота (60 б.)	30 год.				30 год.			
Види поточного контролю (50 б.)	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)				Модульна контрольна робота 2 (25 б.)			
Підсумковий контроль	ПМК							

Всього: 184 балів K = 184 : 100 = 1,84

